

Telefoon.

Het was vooral het woord 'dood' waar ik van schrok. Nadat de woorden 'er is iets niet zo leuks gebeurd' me al een naar gevoel in mijn maag hadden gegeven.

'Wat dan?'

'Oma is dood.'

'Echt?'

'Oma in Frankrijk.'

'O. Jezus, mam, je laat me schrikken. Ik dacht oma. Jouw moeder.'

'Nou, Marie.'

'Waarom bel jij me dan en niet papa?'

'Opa belde mij. En je vader moet veel dingen regelen.'

'Wat dan?'

'Oma wordt in Nederland begraven. Je vader en je tantes moeten hier alles regelen. En hij gaat je opa ophalen uit Frankrijk.'

‘Echt? Waarom gaat hij niet met het vliegtuig?’

‘Dat wil opa niet.’

‘Ben je verdrietig?’

‘Ja.’

‘Moet ik naar je toe komen?’

‘Nee hoor, lieverd. Bel je vader maar even vanavond, vindt ie vast fijn.’

‘Oké.’

‘Dag.’

‘Dag, mam.’

Ik leg mijn telefoon op tafel en zet het geluid van de televisie weer aan. Nog steeds reclame. Oma’s dood past binnen een reclameblok.

Oma Frankrijk is dood. Vergeten te vragen hoe het gebeurd is. Terugbellen? Nee. Ze was in de tachtig, en haar geheugen, ze werd steeds vergeetachtiger. Zielig voor opa, alleen in het huis op de berg.

Al mijn foto’s liggen in twee schoenendozen boven op de boekenkast. Ik ga op een stoel staan en pak de oudste doos. We gaan aan tafel zitten. Alle mensen. Vooral ik, ik en ik. Kind ontdekt wereld. Het park, de speeltuin, de kinderboerderij. De buurkinderen. Een pakje chocomel. Een voetbal. De verjaardag van een nichtje toen ik een cadeau-tje weg moest geven, wat me nog nooit was overkomen. Sneeuw, een bevroren gracht. Friese doorlopers over mijn blauwe, warm gevoerde laarzen. Sinterklaas. Schoolreisje. Vakantie in Frankrijk. Hebbes. De foto’s zitten in een oud mapje van een fotowinkel die volgens mij niet meer be-

staat. De lijm van het negatievenvakje blijkt na jaren losgelaten, als ik het mapje uit de schoenendoos pak vallen stroken negatief op tafel. Ik haal de foto's eruit en stop de negatieven in het fotovak. Het zijn niet zoveel foto's, een stuk of twintig, genomen met het fototoestel dat ik dat jaar van mijn moeder kreeg voor mijn verjaardag. Meer dan de helft van de foto's is onscherp en/of vaag. Dansende bergen, ondefinieerbare planten en bloemen. De blauwe lucht zonder de roofvogel die ik wilde fotograferen maar niet meer kon vinden door het kleine kijkgaatje. En een paar redelijk gelukte van opa, oma en mijn moeder. Een beetje bewogen en af en toe wat scheef heb ik een serie foto's gemaakt tijdens het eten van stukken watermeloen. Mama met rood sap rond haar mond, opa met een zwarte meloenpit op zijn neus, oma. Oma die met mes en vork haar schijf meloen eet en doordringend in de lens kijkt. De best gelukte foto is die waar ik zelf op sta. Op een bospad, tussen mijn opa en oma in. Mijn moeder heeft hem gemaakt. Opa met zijn hand op mijn hoofd en oma met haar handen in de zakken van haar vest. Weer die blik, dit keer niet in de lens maar gericht op mij. Dat is de foto die ik op tafel leg. De rest stop ik terug in het mapje, achter de negatieven. Mapje in schoenendoos en schoenendoos weer op de kast.

Het lijkt wel alsof we magneten zijn. De aantrekkende hand van opa, de afstotende blik van oma. Of ben alleen ik een magneet, met een positieve lading naar de een en een negatieve naar de ander? En zonder mij? Ik poets mezelf weg uit het plaatje. Hij legt zijn hand op haar hoofd en

zij kijkt hem aan, haar handen in die zakken van dat vest. Een blik, een hand, zoals een liefde meestal begint. Een glimlach, wat woorden. En daarna de ogen, handen en mond die het hele lichaam en leven van de ander ontdekken.

Zelfs de sterkste magneet verliest zijn kracht. Langzaam, nauwelijks waarneembaar, maar toch.

‘Hai, papa, mama belde me net. Ik wou even weten hoe het met je is. Nou, ik probeer het later nog wel, en anders moet je mij maar even bellen. Doe, kus.’

Ik zap van zender naar zender op zoek naar iets makkelijk. Het liefst een kookprogramma. Op de grond naast de bank liggen papieren, kladblokken, schriften en pen-
nen, zodat ik dingen kan opschrijven die ik op televisie zie of die ik lees als ik op de bank lig. Titels van films die ik wil zien, spullen die ik zie tijdens de reclame die ik wil hebben. Grappige vertalingen, zoals laatst in een programma over Tibet, waar de voice-over zei: ‘China invaded Tibet and killed thousands of monks.’ Ik las de ondertiteling: ‘China viel Tibet binnen en vermoordde duizenden apen.’ O boy. En recepten. Blaadjes vol recepten die trouwens nooit worden uitgeprobeerd. Maar het is nog te vroeg in de middag voor leuke programma’s. Er worden nu alleen allerlei dingen verkocht en het Journaal wordt herhaald. Ik kijk één keer naar het Journaal en zet de tv daarna uit. Nee, geen behoefte aan stilte. Ik doe de radio aan en ga weer op de bank liggen. Val langzaam in slaap.

Telefoon.

‘Hai, pap.’

‘Hai, liefje.’

‘Hoe is het met je?’

‘Wel oké. Beetje veel regelingen. En morgen moet ik naar Frankrijk.’

‘Ja, ik hoorde het van mama. Pap, ik dacht, zal ik met je meegaan?’

‘Nee joh, het wordt heel saai.’

‘Daarom juist.’

‘Ik rij heen en weer om je opa op te halen. Het wordt geen vakantie.’

‘Dat weet ik. Maar het is toch fijn om iemand tegenover je aan tafel te hebben tijdens je stops in wegrestaurants?’

‘Dat is waar.’

‘Mooi.’

‘Weet je het zeker?’

‘Ja.’

‘Dan kom ik je morgenvroeg ophalen. Rond halfzeven.’

‘Oké.’

‘Dag, liefje.’

‘Dag, pap.’

Mijn grootouders, dat zijn de ouders van mijn ouders. Daarvoor komen mijn overgrootouders. Daarvoor mijn betovergrootouders. Drie van mijn overgrootouders waren nog in leven toen ik geboren werd, maar ik heb ze denk ik nooit ontmoet. Misschien als baby. Mijn betovergrootouders waren al allemaal dood. De ouders van mijn betovergrootouders zijn mijn oudouders, daarvoor komen mijn oudgrootouders, oudovergrootouders en oudbetovergrootouders. Daarvoor, dat is dan inmiddels de negende generatie, de stamouders, stamgrootouders, stamovergrootouders en zo verder. Daarvoor zet je overal 'edel' voor. En dáárvoor 'voor'. Zo kom je ten slotte uit bij je vooredelstamoudbetovergrootouders, de vierenzestigste generatie. Verder terug, daar zijn geen namen voor bedacht. Of zijn we dan al bij Adam en Eva aangeland? Vierenzestig generaties, hoeveel vooredelstamoudbetover-

grootouders heb ik dan gehad? De eerste twaalf generaties kon ik nog wel uit mijn hoofd, daarna pakte ik mijn telefoon, waar een rekenmachine in zit. Die kwam tot en met de zesentwintigste generatie, toen zat ik al op 67108864 familieleden. Daarna stond er op de display ‘resultaat te groot voor weergave’. Die ruim 67 miljoen mensen hebben allemaal zo’n 650 jaar geleden geleefd. Die moeten dan verspreid zijn geweest over de hele wereld, zoveel mensen. Hoeveel zullen er zijn overleden aan de pest? En eerder, tijdens kruistochten, rooftochten? Of later, tijdens de Beeldenstorm of andere oorlogen? Wie van die duizenden voorouders heeft (op vriendelijk verzoek van Napoleon?) destijds mijn achternaam verzonnen? Wie waren er goed, en wie fout? Wie werd er vereerd en wie verketterd? Waar komt het talent tot zeuren vandaan? En heeft dat altijd al een generatie overgeslagen? (Ik ben daar namelijk niet mee begiftigd, mijn ouders wel, allebei!) Van wie heb ik die mooie oren, en van wie mijn slaapprobleem?

Al die honderden miljoenen mensen die eeuwenlang hun gang zijn gegaan, en zie: ik ben het resultaat.